Motie

Zonder geld geen gemeenten

De Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, in (digitale) vergadering bijeen op 16 juni 2021,

Constaterende dat

- Uit het rapport 'Stelsel in Groei'[1] is gebleken dat de gemeenten alleen al in 2019 ca. 1,7 miljard euro tekortkwamen voor de jeugdzorg,
- Uit het adviesrapport 'RUST-REINHEID-REGELMAAT, evenwicht in de bestuurlijk-financiële verhoudingen'[2] blijkt dat het Rijk een koekoeksjong in de gemeentelijke financiën heeft geplaatst, en dat de ROB het Rijk oproept niet meer te winkelen met andermans portemonnee,
- Er behalve bovenstaande rapporten, nog veel meer onderzoeken zijn gedaan en rapporten zijn verschenen (onder andere van de toezichthoudende provincies) waaruit blijkt dat de financiële tekorten niet worden veroorzaakt door incidenteel slecht management van een enkele gemeente, maar zich voordoen bij een heel groot deel van de 352 Nederlandse gemeenten,
- Uit alle rapporten blijkt dat de oorzaak van de financiële tekorten ligt bij het Rijk dat, door een stapeling van kortingen (opschalingskorting) overheveling van taken zonder voldoende middelen (jeugdzorg) of sturingsmogelijkheden (jeugdzorg en Wmo), gemeenten voor een onmogelijke opgave heeft gesteld,
- Dat een deel van de gemeenten de begroting – ondanks (te) ver doorgevoerde bezuinigingen – niet meer sluitend krijgt, en dat een ander deel van de gemeenten de begroting alleen nog sluitend krijgt door een beroep te doen op de reserves, waarbij structurele kosten worden gedekt door incidenteel geld, wat op termijn dus niet volgehouden kan worden,
- Dat de inwoners van de gemeenten worden geconfronteerd met allerlei ongewenste bezuinigingen op belangrijke voorzieningen op het gebied van sport en cultuur, zoals het (deels) sluiten van zwembaden en bibliotheken, bezuinigingen op onderhoud van de openbare ruimte, op de handhaving, op Wmo, zorg en welzijn (gesloten buurthuizen), en

[1] Opgesteld door AEF in opdracht van Ministerie van VWS, BZK, Financiën en JenV, en de VNG, 15 december 2020. https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/12/15/stelsel-in-groei

[2] Opgesteld door de Raad voor het Openbaar Bestuur, 11 maart 2021. https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2021/03/11/adviesrapport-rust-reinheid-regelmaat

alle andere terreinen waarop gemeenten zorgen voor de inwoners van Nederland,

Overwegende dat

- De democratische stabiliteit dreigt te verdwijnen uit gemeenten waar onder druk van de financiële problematiek steeds meer goede wethouders opstappen, en steeds meer raadsleden aangeven: 'We zijn raadslid geworden omdat we het allerbeste willen voor onze gemeente en niet om de gemeente kapot te bezuinigen!'
- Er al langere tijd door gemeenten, in groepen, alleen en door de VNG wordt aangegeven dat de situatie onhoudbaar is geworden, zoals toen op 2 juli 2020 – en dat was niet voor het eerst – de gemeenten demonstreerden op Het Binnenhof, om aandacht te vragen voor de penibele situatie,
- Alle rapporten, overleggen, acties, bidden en smeken totaal niet voldoende hebben opgeleverd,[3]
- Ook de 613 miljoen die Staatssecretaris Blokhuis in april 2021 ter beschikking stelde voor de jeugdzorg te weinig soelaas biedt voor de tekorten van de gemeenten in 2021 en dat het Rijk tot nu toe geen enkel perspectief heeft geboden voor 2022 en verder, waardoor het sluitend maken van de begroting in veel gemeenten onmogelijk wordt of zal leiden tot nog forsere bezuinigingen en het sluiten van nog meer belangrijke voorzieningen,

Draagt het bestuur van de VNG op

Indien

a) Voor de jaren 2021 en 2022 er geen extra middelen van het Rijk komen om de tekorten - van de jeugdzorg (1,7 miljard per jaar) plus de andere tekorten die de VNG inmiddels heeft onderkend zoals o.a. veroorzaakt door de aanzuigende werking van de Wmo – op te lossen, en

b) Bij de kabinetsformatie niet daadwerkelijk wordt geregeld
   - dat de gemeenten structureel over voldoende middelen kunnen beschikken via het gemeentefonds, en dat de gemeenten sturingsmogelijkheden en bevoegdheden krijgen die bij hun taken en verantwoordelijkheden passen,
   - dat wordt geregeld dat gemeenten nooit meer in een situatie terecht kunnen komen waarbij wel de taken, maar niet de middelen bij de gemeenten terecht komen

[3] Het bevriezen (en niet afschaffen) van de steeds hoger wordende opschalingskorting, en de 2x 300 mln voor de jeugdzorg, waar 1,7 miljard (op termijn wellicht 1,3 miljard) per jaar nodig is.

Over te gaan tot de volgende maatregelen:

I. Indien het gestelde onder a) niet is geregeld op 21 september 2021 (Prinsjesdag) niet meer met het kabinet te overleggen over nieuw beleid,

II. Indien het gestelde onder a) en b) niet is geregeld[4] voor 1 december 2021 alle overleggen tussen VNG en Rijk op te schorten, dus ook al het reguliere overleg over al lopende zaken,

III. Indien dit alles niet voor 1 april 2022 resulteert in én voldoende geld én aandacht van de regering en de Tweede Kamer, dan over te gaan op het 'teruggeven', niet uitvoeren en niet meer aanpakken van nieuwe taken, zoals bijvoorbeeld (volgorde nog nader te bepalen op voorstel van de VNG in de volgende ALV):

- niet langer schatkistbankieren
- stoppen met de uitvoering van de inburgeringswet
- niet verder invoeren van de omgevingswet, waar mogelijk terugdraaien
- geen begrotingen meer indienen bij de provincie
- alle niet urgente jeugdzorg opschorten voor zover de kosten uitstijgen boven het beschikbare budget,
- niet meewerken aan bouwplannen van het Rijk voor meer woningen
- niet meer handhaven op zaken waarvan de boetes naar de rijkskas gaan
- Wmo-voorzieningen niet meer verstrekken aan inwoners van wie de gemeente denkt dat zij het zelf kunnen betalen
- niet meer meewerken aan de energietransitie
- niet meewerken aan Wet open overheid
- stoppen met het onderbrengen van statushouders
- niet meewerken aan bestemmingsplanwijzigingen op verzoek van het Rijk (bv bij rijkswegen)
- alle rekeningen voor urgente jeugdzorg niet betalen, maar naar het Rijk sturen ter betaling
- geen cijfers meer leveren voor het CBS
- verstrekking van Wmo-voorzieningen opschorten voor zover de kosten uitstijgen boven het beschikbare budget (budget 2018 vóór abonnementstarief)
- niet meer meewerken aan de opvang van asielzoekers in AZC's
- onderhoud van alle schoolgebouwen wordt uitgesteld
- etc.

[4] Het gemeentefonds moet zijn aangepast en er zijn afspraken gemaakt over de wijziging van wet- en regelgeving om de gemeenten voldoende sturingsmogelijkheden te geven en ervoor te zorgen dat een goede verhouding tussen Rijk en gemeenten is hersteld.

En gaat over tot de orde van de dag,

Gemeente Zoetermeer

Handtekening:

drs. M.J. Bezuijen
Burgemeester

Handtekening:

drs. R. Blokland MCM
Griffier